

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

YTTRANDE

2021-09-02

Ärendenummer:

NV-04512-21

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

Naturvårdsverkets yttrande över delar av betänkandet **Stärkt planering för hållbar utveckling (SOU2021:23) Fi2021/01486**

Sammanfattning

Naturvårdsverket tillstyrker förslagen om ändringar i plan- och bygglagen (2010:900).

Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

Naturvårdsverket tillstyrker de föreslagna tilläggen och justeringarna av lagstiftningen och förordar att de implementeras.

Transporterna påverkar möjligheten att nå nästan samtliga av de 16 nationella miljökvalitetsmålen, bl a Begränsad klimatpåverkan. För att omställning till en fossilfri transportsektor ska kunna ske, krävs inte bara energieffektivare fordon och övergång till förnybara drivmedel utan också att trafikarbetet med bil, lastbil och flyg minskar.

Transportsystemets syfte är att bidra till tillgänglighet. Ofta likställs ”tillgänglighet” med ”fysisk transport” i samhällsplaneringen. Sedan många decennier har detta synsätt bidragit till en fysisk planering och stadsutveckling som ökar bilberoende för vardagens resor och transporter.

Men tillgänglighet är ett bredare begrepp än rörlighet/mobilitet/fysisk transport. Effektivare transportarbete (de sträckor som människor och gods förflyttas) kan leda till ett minskat trafikarbete (hur långt som fordonen körs) genom att fysisk planering och lokalisering av bebyggelse och verksamheter sker på ett sätt som främjar närhet, funktionsblandning och täthet. Tillgänglighet kan dessutom åstadkommas utan transportarbete, med digitala kommunikationer. Redan i den transportpolitiska propositionen 2006 understryks att det är angeläget att tillgänglighet främjas på dessa sätt: ”...vid sidan av investeringar i transportinfrastruktur och främjandet av hållbara transportlösningar, bör därför lika stort fokus läggas på åtgärder som ger tillgänglighet till arbete och service utan att skapa ökat transportbehov, t.ex. förbättrad IT-infrastruktur och påverkan av bebyggelsemönstret genom regionplanering” (Prop. 2005/06:160).

Naturvårdsverket anser att betänkandet och dess förslag bidrar till att en förändring kan ske av synsätt på hur tillgängligheten i samhället kan utvecklas på ett sätt som leder i mer hållbar riktning, för miljön men också avseende social och ekonomisk hållbarhet. Detta genom att skifta fokus från framkomlighet och parkering av bilar och lastbilar, vilka är de transportsätt som dagens planeringslagstiftning i regel riktas mot och som är normerande, till att betrakta mobilitet i bredare bemärkelse.

Detta gäller i synnerhet förslaget att justera första punkten i PBL 2 kap. 3 § så att *”Planläggning enligt denna lag ska med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden främja 1. en ändamålsenlig och transporteffektiv samhälls- och bebyggelsestruktur samt en estetisk tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder.”*

Naturvårdsverket anser att denna precisering, liksom de övriga föreslagna justeringarna i PBL av liknande karaktär, är av central betydelse för att främja en mer miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar samhällsplanering.

Naturvårdsverket anser att de lagda förslagen i betänkandet kommer att kunna leda till en fysisk planering som åstadkommer en tillgänglighet där klimat- och miljöpåverkan från transporter minskar jämfört med idag. Exempelvis visar forskning att tillhandahållande av parkeringsplatser inom nära avstånd till bostaden bidrar till ökat bilinnehav, vilket i sin tur leder till ökad andel bilresande och minskad andel resande med gång, cykel och kollektivtrafik – dvs. mer hållbara färdssätt. Naturvårdsverket menar också att förslagen om att skifta fokus i bebyggelseplaneringen, från att tillhandahålla parkering för bilar till en mer hållbar tillgänglighet, kommer leda till minskat bilinnehav, ökad andel hållbart resande och minskat trafikarbete med de mer energiintensiva trafikslagen bil och lastbil. Detta kommer i sin tur att bidra till att klimat- och miljöpåverkan från transporter kan minska i linje med de nationella klimat- och miljö kvalitetsmålen.

För att lagändringarna ska få genomslag i praktiken föreslår utredningen att en ny nationell strategi för en hållbar samhälls- och bebyggelsestruktur tas fram. Naturvårdsverket är positiv till ansatsen att öka det praktiska genomslaget av lagändringen.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Björn Risinger efter föredragning av avdelningschefen Maria Ohlman.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit enhetschefen Gunilla Sallhed, handläggarna Joanna Dickinson och Erik Stigell.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Björn Risinger

Maria Ohlman

Kopia till: fi.sba.spn@regeringskansliet.se, m.registrator@regeringskansliet.se